

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการศึกษา
โรงเรียนเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา
A PARTICIPATION OF STUDENT'S PARENTS FOR EDUCATION
DEVELOPMENT IN MUNICIPAL SCHOOLS
NAKHONRATCHASIMA PROVINCE

ผู้วิจัย

พีระพงษ์ สิทธิอมร¹

Peerapong Sithiamorn

irst.0809391041@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา อายุ และอาชีพ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา

การรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับผู้ปกครองโรงเรียนเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 7 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเครื่อซี่ และมอร์แกน จำนวน 361 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (one-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับน้อย ทั้ง 4

ด้านเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับ

2. ผู้ปกครองนักเรียนของเทศบาล จังหวัดนครราชสีมาที่มีเพศ วุฒิการศึกษา อายุ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเทศบาลโดยรวมไม่แตกต่างกันทุกด้าน

โดยสรุปเห็นว่าควรจัดทำแผนพัฒนาเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพ และรายได้ให้กับผู้ปกครองครบวงจรตั้งแต่ผลิต และแหล่งขายสินค้า และเทศบาลควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตนเองโดยการจัดทำแผนพัฒนาส่วนกัน ตั้งแต่ในระดับชุมชน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม พัฒนาการศึกษา โรงเรียนเทศบาล

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study participation of student's parents for education development in municipal schools in Nakhonratchasima province 2) to compare participation of student's parents for education development in municipal schools in Nakhonratchasima province

¹ผู้อำนวยการหลักสูตรการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

by gender, age, occupation and education-level 3) to study the problems and suggestions of parent's for education development in municipal schools in Nakhonratchasima province

Data were collected by sending questionnaires to the parents in municipal schools in Nakhonratchasima province. The number of 7 schools was obtained is by using the table set the sample size clay Krejcie and Morgan 361 people and Simple Random Sampling (Simple Random Sampling) The tool used in the research was questionnaire with the value of confidence of 0.89. Statistics that are used in the analysis of the data were standard deviation, t-test and F-test (one-way ANOVA)

The research results were as follow :

1. Regarding to the participation of the parents in the development of the study in municipal schools in Nakhonratchasima province, the overall level was low. When considered in each area, the participation of the parents in the development of the study a municipal school in Nakhonratchasima level was at least 4 in the order the average score ranging from the engagement, benefits of participating in the decision, participating in the process, and participating in the assessment, respectively.

2. Parents of the municipal government in Nakhonratchasima. With gender qualifications age and career different opinions to participate in the development of the study municipal school overall does not vary on every side

In summary, it was suggested the plan development program should be created to promote career and revenue for the parental controls from the production and sales of products. Municipal should open the opportunity for parents to participate in the

local management of their own by creating a development plan together in the community level

KeyWord : Participation Education Development, Municipal School

บทนำ

ประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศทางด้านเศรษฐกิจ โดยต้องเร่งรัดการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน การขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยจะต้องใช้โอกาสจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับภูมิภาคและโลก อาทิ การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน การขยายตัวของอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ในอาเซียน โดยเฉพาะการดำเนินนโยบายของอำนาจทางเศรษฐกิจเหล่านั้นกับประเทศเพื่อนบ้านของไทยรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงด้านตลาดในโลก ในขณะที่พัฒนาปรับปรุงสมรรถนะในการแข่งขันโดยเฉพาะด้านปัจจัยการผลิตจะต้องสัมพันธ์และร่วมกันพัฒนาในสถานะหุ้นส่วนที่เสมอภาคกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศสมาชิกในอาเซียนมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านปัจจัยแรงงานพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ ฐานและห่วงโซ่การผลิตและการแปรรูปตลอดจนการเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และยังมีความจำเป็นที่ประเทศจะต้องเปิดกว้างต่อตลาดเงินและตลาดทุนที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียน และเอเชียแปซิฟิกเพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555-2559 : 85-86)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจและมุ่งที่จะกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาจากหมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทยหมวด 5 ว่าด้วยนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและหมวด 14 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย เป็นการกำหนดนโยบายและหลักการสำคัญของรัฐในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดทิศทางการให้ความสำคัญในการปกครองตนเองโดนจะเห็นได้จากมาตรา 78 รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจ

ในกิจการท้องถิ่น พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและรับ
 สาธารณูปโภค สาธารณูปการตลอดจนทั้งโครงสร้าง
 พื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่ว
 ประเทศ และหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรา
 281 ภายใต้บังคับมาตรา 1 รัฐต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่
 ท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของ
 ประชาชนในท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2546)
 ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง คือ การพึ่งตนเองของชุมชน
 เป็นจุดหมายปลายทางของการพัฒนาในทรรศนะใหม่ใน
 การพัฒนา เพื่อเสริมสร้างให้ชุมชนและองค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นเกิดความเข้มแข็งมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญใน
 การเป็นผู้นำพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้ชาวบ้านอยู่ดี
 กินดี พึ่งตนเองได้ทุกคนต้องร่วมมือกันมีความเสียสละมี
 ความรับผิดชอบ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ความ
 สามารถ เปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนา
 ท้องถิ่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับพระราชดำรัสในพระบาท
 สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว สถาบันพระปกเกล้า 2545 : 9
 เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นที่ว่า “ข้าพเจ้าเห็นว่าสิทธิเลือกตั้ง
 ของประชาชนจะเริ่มต้นที่การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบ
 เทศบาล ข้าพเจ้าเชื่อว่าประชาชนควรมีสติที่มีเสียงใน
 กิจการของท้องถิ่น เรากำลังพยายามให้การศึกษาเรื่องนี้
 แก่เขา ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการผิดพลาด ถ้าเราจะมีการ
 ปกครองระบบรัฐสภาก่อนที่ประชาชนจะมีโอกาสเรียน
 และมีประสบการณ์อย่างดี เกี่ยวกับใช้สิทธิเลือกตั้งใน
 กิจการปกครองส่วนท้องถิ่น” ฉะนั้นองค์กรปกครองส่วน
 ท้องถิ่นจึงเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด
 โดยเฉพาะองค์กรระดับตำบล (โกวิท พวงงาม. 2544 :
 281) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) คือหน่วยงาน
 ของรัฐที่มีการดำเนินงานเป็นอิสระจากส่วนกลางทำ
 หน้าที่บริหารจัดการกิจการต่างๆ ในท้องถิ่นของตนโดย
 ผู้บริหาร อปท. เป็นคนในท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งจาก
 ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งการที่รัฐยอมให้ อปท.
 ดำเนินงานได้อย่างอิสระหมายความว่ารัฐกระจายอำนาจลง
 มาสู่ระดับท้องถิ่น จะช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้
 จ่ายของรัฐ (ปริญา สุลีสิทธิ์. 2556 : ออนไลน์)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน
 การพัฒนาศึกษาเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 ในการพัฒนาศึกษาเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา จำแนก
 ตามวุฒิการศึกษา อายุ และอาชีพ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง
 ที่มีต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาศึกษา
 เทศบาล จังหวัดนครราชสีมา

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้ปกครองใน
 เขตเทศบาลโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5,876 คน
 (เทศบาลจังหวัดนครราชสีมา. 2558 : ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครอง
 นักเรียนในเขตเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 361
 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ
 เครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607-610)
 หลังจากนั้น ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย
 (Simple Random Sampline) เมื่อผู้ปกครองในเขตเทศบาล
 จังหวัดนครราชสีมา ตอบแบบสอบถามแล้วเสร็จ ผู้วิจัย
 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 360 ฉบับ คิดเป็น
 ร้อยละ 98

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง
 ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา และอาชีพ

ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 ซึ่งมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การ
 มีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์
 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามความคิดเห็นของ
 ผู้ปกครอง

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
 กันยายน 2557 ถึงกันยายน 2558

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนในเขตเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 361 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610) หลังจากนั้น ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เมื่อผู้ปกครองในเขตเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา ตอบแบบสอบถามแล้วเสร็จ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 360 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) และตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่มีต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาเทศบาล จังหวัดนครราชสีมาและการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา อายุ และอาชีพ ได้แก่ สถิติค่าที่ t-test และ F-test (One-way ANOVA) และแบบสอบถามส่วนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่มีต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาเทศบาล

ได้แก่ การเรียงลำดับความถี่ และคิดค่าร้อยละของปัญหา และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 369 คน เป็นชาย จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 55.28 หญิงจำนวน , ปวช จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 31-17 อนุปริญญา, ปวส จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.47 ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.23 และอื่น ๆ (ระบุ) จำนวน 22 คน คิดเป็น ร้อยละ 5.96 มีอายุ 18.25 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.55 อายุ 26-35 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็น ร้อยละ 15.72 อายุ 36-65 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 27.64 อายุ 46-55 ปี จำนวน 91 คิดเป็นร้อยละ 24.66 อายุ 56-65 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.91 และอายุ 66 ปีขึ้นไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.52 มีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 192 คิดเป็นร้อยละ 52.03 ค้าขาย จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 9.21 รับราชการ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.70 รับจ้างทั่วไป จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 21.14 และ อื่นๆ (ระบุ) จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.92

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.21$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเทศบาลตำบลจอหอ จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับน้อยทั้ง 4 ด้าน

2.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย

2.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$

= 2.14) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ

2.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ

2.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกข้อ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาผู้ปกครองเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองพัฒนาการศึกษาเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับน้อยทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับจากความคิดเห็นในภาพรวม พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองในเขตเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา ยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ขาดความสนใจในข่าวสารและความสนใจในทางการเมือง และเป็นไปได้ที่ประชาชนไม่สนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาการศึกษา การศึกษาเทศบาลโดยเฉพาะเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบต่อตัวตนเอง ผู้ปกครองคิดว่าตัวเองไม่สำคัญ ไม่ใช่หน้าที่ ไม่มีเวลา เสียเวลา และโอกาสการประกอบอาชีพ ในภาพรวมการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ยังมิได้เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติ สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ บัทยาสุภกาบัง (2556 : 1-4) ได้ทำการ ศึกษา ทบทวนบทเรียนการใช้สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในช่วงเวลาสิบปีที่ผ่านมา พบว่าแม้รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุด มีเจตนารมณ์การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าวมาแล้วในข้างต้น แต่อย่างไรก็ตาม ในการบังคับใช้นั้นมีปัญหาอุปสรรคที่ทำให้สิทธิ เสรีภาพ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไม่อาจเกิดขึ้นได้จริง ในทางปฏิบัติ โดยที่พอประมวลสรุปปัญหาอุปสรรคได้ ดังนี้ 1) ยังขาดกฎหมายลูกออกมารองรับหลักการของรัฐธรรมนูญที่กำหนด 2) กฎหมายระเบียบต่างๆ ซึ่งออกมามักบังคับใช้ก่อนรัฐธรรมนูญ ขาดความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ และหลักการของรัฐธรรมนูญ 3) การปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีข้อจำกัด หรือเงื่อนไข และขาดความชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ความถูกต้องชอบธรรมในการใช้อำนาจตามกฎหมาย กฎระเบียบยังมีได้พัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และ 5) ทักษะคิดและค่านิยมที่แตกต่างกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและภาคประชาชน ทำให้มีการใช้และตีความ “การมีส่วนร่วม” ในมิติที่แตกต่างกัน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและความคิดเห็น ต่อการทำงานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2547 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การอาศัยอยู่ในเขตเมือง-ชนบท สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม ข่าวสารและความสนใจทางการเมือง ความเชื่อมั่นต่อองค์กรอิสระ และประสิทธิภาพทางการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ(2552 : 116-117) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ” ที่พบว่า แม้กระแส “การปฏิรูปการเมือง” จะทำให้ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญฉบับที่ถูกรื้อเรียก เรียกขานกันโดยทั่วไปว่าเป็นเวลา “รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน” คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บังคับใช้มาเป็นเวลาเกือบ 10 ปี แต่ใน

ความจริงแล้วเจตนารมณ์ที่ต้องการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐนั้น ยังมีได้เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติ ไม่สอดคล้องกับแนวคิดของโคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen, & Uphoff 1981 : 6) ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่สมาชิกของชุมชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไร และทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนารวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพัฒน์ ลากิจิตร (2550 : บทคัดย่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายและการตรวจสอบการดำเนินงานของอบต. อยู่ระดับค่อนข้างต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ศิริกาญจวงศ์ (2551 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรือ อำเภอบรือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลและเป็นรายชั้น 2 ชั้น คือ ชั้นการลงทุนและการปฏิบัติงาน และชั้นการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เคนจิรา สุค้ำภา (2547 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ประชาชนได้ร่วมเป็นกรรมการฝ่ายต่างๆ ในการดำเนินงานทางพัสดุน้อยที่สุด

2. จากผลการเปรียบเทียบผู้ปกครองในเขตจังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา อายุ และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาไม่แตกต่างกัน ด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา ยัง

ไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหา/ความต้องการ ขาดการมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผล อีกทั้งแผนงานต่างๆ ของเทศบาลตำบลเมื่อดำเนินการไปแล้วประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร จึงมีผลให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นเพศ วุฒิการศึกษา อายุ และอาชีพมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหมณี แสงโยธา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษา พบว่า เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และตำแหน่งบทบาทหน้าที่ ที่แตกต่างกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมในการค้นหาปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผล พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3. จากผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีปัญหา คือ ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนให้ครบวงจรตั้งแต่แหล่งผลิต และแหล่งขายสินค้าและยังมีข้อเสนอว่าเทศบาลตำบลจ้อหอ จังหวัดนครราชสีมา ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตนเองโดยการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาร่วมกัน ตั้งแต่ในระดับชุมชน ดังนั้นเทศบาล จังหวัดนครราชสีมาจากปัญหาและข้อเสนอแนะดังกล่าวจึงควรให้ความรู้แก่ประชาชนให้เห็นความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาควรมีการประชาสัมพันธ์ ประชุมให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึงกัน เพื่อชี้แจงให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ดังข้อเสนอจากงานวิจัยของ ธีญพร เรื่องภัทรโชค (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกา จังหวัดพิษณุโลก เสนอข้อเสนอแนะการ

บริการจัดการ ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรให้ความรู้แก่ประชาชนให้เห็นความสำคัญในการจัดทำแผนก่อนจัดทำแผนพัฒนาสามปีควรมีการประชุมสัมมนา ประชุม เพื่อชี้แจงให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาซึ่งแผนพัฒนาสามปีที่ดีควรมาจากความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. โรงเรียนเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอแผน/โครงการของชุมชนต่อที่ประชุมประชาคม

2. ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมของโรงเรียนเทศบาล

3. ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน เช่น การส่งเสริม การฝึกหัดอาชีพ

4. ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับรู้ความก้าวหน้าของโครงการ/ปัญหาและอุปสรรคของแผนพัฒนาการศึกษา

5. โรงเรียนเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา ควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้กับผู้ปกครองให้ครบวงจตั้งแต่แหล่งผลิตและแหล่งขายสินค้า

6. โรงเรียนเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตนเอง โดยการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาร่วมกันตั้งแต่ในระดับชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยแนวทางการจัดโครงการเสริมอาชีพและรายได้ของเทศบาล

2. ควรวิจัยการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาล

3. ควรวิจัยรูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาในระดับชุมชน

4. ควรวิจัยการสร้างแรงจูงใจของผู้ปกครองในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา เพื่อทราบว่าปัจจัยใดเป็นแรงจูงใจประชาชนจึงเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจะได้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นนโยบายสนับสนุนส่งเสริมแรงจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษามากยิ่งขึ้น

5. ควรวิจัยปัญหา อุปสรรคการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดทำแผนพัฒนา เพราะทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลได้กำหนดเป็นนโยบายสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษามากยิ่งขึ้น

6. การวิจัยมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ ไม่สามารถครอบคลุมการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ได้ทั้งหมด ดังนั้น จึงควรสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หารูปแบบการมีส่วนร่วมเพื่อนพผลมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานภายในเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา จึงเกิดผลสำเร็จที่แท้จริง

บรรณานุกรม

- กรมการส่งเสริมปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2546). **แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- เจนจิรา สุคำภา. (2547). **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ธัญพร เรืองภัทรโชค. (2553). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกา จังหวัดพิษณุโลก**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ (2552). **รายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ**. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า และมูลนิธิเอเซีย.
- ปัทมา สุภกาบัง. (2556). **การมีส่วนร่วมของประชาชนชาวไทยในรอบทศวรรษที่ผ่านมา : สภาพปัญหาและความท้าทายในอนาคต**. สำนักงานวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- พรมณี แสงโยธา. (2553). **การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- สิริพัฒน์ ลากจิตร. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงาน**. งานวิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. (1981). **Rural development participation : Concept and measures for project design implementation and evaluation**. Rural Development Committee Center For International Studies, Cornell University.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). **Determining sample size for research activities**. Educational and Psychological Measurement. 30 (3), pp. 607-610